

Nr 2 y**Konstitutionsutskottets yttrande över motioner om stöd till invandrar-
tidningar m. m.***Till inrikesutskottet*

Genom beslut den 17 april 1975 har inrikesutskottet hemställt om yttrande från konstitutionsutskottet angående motionerna 1975:1727 av herr Nordin m. fl. (c) om särskilt produktionsstöd till invandrar- och 1975:1957 yrkande 3 av herr Bohman m. fl. (m) med anledning av propositionen 1975:26 om riktlinjer för invandrar- och minoritetspolitiken m. m.

I motionerna tas upp frågan om ekonomiskt stöd till tidningar och tidskrifter som ges ut på olika minoritetsspråk. I motionen 1975:1957 hemställs att riksdagen skall besluta att sådana tidningar bör erhålla statligt stöd. I motionen 1975:1727 föreslås ett anslag till invandrarverket avsett för ett produktionsstöd till s. k. invandrar- och minoritetstidningar. I den sistnämnda motionen anføres att dessa tidningar med den nuvarande utformningen av det statliga presstödet inte erhållit produktionsbidrag enligt bestämmelserna i presstödkungörelsen. Då det är väsentligt att även dessa tidningar ges möjlighet att erhålla ekonomiskt stöd måste enligt motionärerna nya vägar att lösa detta problem prövas.

Konstitutionsutskottet har varje år sedan 1972 behandlat motionsyrkanden rörande produktionsbidrag enligt presstödkungörelsen till tidningar som ges ut på annat språk än svenska. Redan i sitt av riksdagen godkända betänkande vid 1973 års riksdag uttalade utskottet att produktionsbidrag i princip bör kunna utgå även för tidningar som utkommer på annat språk än svenska om de i övrigt uppfyller förutsättningarna härför. Utskottet har inte funnit anledning att ändra uppfattning i denna fråga.

Syftet med det statliga presstödet är att främja en fri debatt och opinionsbildning genom att i första hand motverka de ekonomiska marknadskrafter som under 1950- och 1960-talen tvingat ett stort antal dagstidningar att upphöra med utgivningen. Reglerna i presstödkungörelsen har utformats med hänsyn härtill. De har inte bedömts som ändamålsenliga när det gäller att skapa ett ekonomiskt stöd till tidningar som ges ut av olika invandrar- och minoritetsgrupper. Enligt utskottets mening bör de här aktuella tidningarnas stödbehov tillgodoses inom ramen för samhällets stöd på invandrapolitikens område. En sådan konstruktion bör göra det möjligt att underlätta utgivningen av invandrar- och minoritetstidningar oavsett om

dessa uppfyller förutsättningarna för produktionsbidrag enligt presstödkungörelsen eller ej.

Stockholm den 24 april 1975

På konstitutionsutskottets vägnar

HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), fru Thunvall (s), herrar Werner i Malmö (m), Mossberg (s), Ahlmark* (fp), Svensson i Eskilstuna* (s), Jonnergård (c), Bergqvist* (s), Karlsson i Malung (s), Nordin (c), Olsson i Edane (s), fru Jacobsson (m), herrar Kindbom* (c) och Berndtson (vpk).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande mening

av herrar Werner i Malmö (m), Ahlmark (fp) och fru Jacobsson (m) vilka anförde:

Vi kan inte dela utskottets uppfattning i yttrandet till inrikesutskottet över motionerna 1975:1727 och 1975:1957. Tidningar som uppfyller kraven på produktionsstöd enligt presstödkungörelsen skall inte diskrimineras för att de är skrivna på annat språk än svenska. Det är stötande att t. ex. Estniska Dagbladet år efter år förvägras stöd enbart därför att tidningen är skriven på estniska. Vi hänvisar till utförlig argumentering i flera motioner till årets riksdag och till inlägg i riksdagens debatt om presstöd den 13 mars.

Det finns också tidningar utgivna i Sverige på annat språk än svenska vilka inte är berättigade till presstöd enligt presstödkungörelsen. Vissa av dessa vänder sig till svenska medborgare, andra till invandrare som inte är svenska medborgare. Dessa tidningar bör ha särskilda möjligheter att erhålla stöd. Inom konstitutionsutskottet har vi inte anledning att ta ställning till i vilka former sådant stöd bör utgå. Det viktiga för oss i detta sammanhang är att slå fast att tidningar inte skall hindras få produktionsstöd enbart därför att de är skrivna på annat språk än svenska.

Vi anförde samma synpunkter i utskottets betänkande om presstöd (KU 1975:9), där vi inte hade möjlighet att reservera oss. Vårt särskilda yttrande – av herrar Ahlmark (fp), Werner i Malmö (m) och Björck i Nässjö (m) – hade följande lydelse:

Vi finner det uppscendeväckande att konstitutionsutskottets majoritet i årets betänkande om presstöd vägrat att behandla de fyra motionerna om främst Estniska Dagbladet. Till utskottets protokoll från sammanträde den

27 februari 1975 har vi fogat en reservation, som i sin helhet återfinns nedan. Eftersom motionerna om främst Estniska Dagbladet över huvud inte behandlas i detta betänkande har vi inte formella möjligheter att *här* reservera oss.

Reservation av herrar Ahlmark (fp), Werner i Malmö (m) och Björck i Nässjö (m) till konstitutionsutskottets protokoll vid sammanträde den 27 februari 1975:

Diskrimineringen av tidning på utländskt språk, utgiven i Sverige, tas upp i fyra motioner från folkpartiet resp. moderata samlingspartiet (1975:226, 1975:418, 1975:673, 1975:677). Framför allt behandlas där det egendomliga förhållandet att Estniska Dagbladet, som är s. k. andra-tidning och enligt gällande rätt bör erhålla produktionsstöd, förvägras sådant stöd år efter år. Det är uppenbart att denna tidning diskrimineras därför att den är skriven på det estniska språket.

Frågan om bl. a. Estniska Dagbladet har i flera år av riksdagen behandlats i anslutning till KU:s betänkande om presstöd. I år har majoriteten i utskottet däremot beslutat att rycka ut de fyra motionerna från presstödsbetänkandet och i stället ta ställning till dem längre fram i samband med s. k. invandrarfrågor. Det är ett uppscendeväckande beslut. Estniska Dagbladet är en tidning som framför allt läses av svenska medborgare, som antingen kom till Sverige för omkring 30 år sedan eller är födda i landet. Deras tidning skall tydligen plötsligt behandlas efter regler som främst kommer att gälla för nyinflyttade invandrare och inte för svenska medborgare. Detta innebär en fortsatt särbehandling av Estniska Dagbladet och av balterna i Sverige.

Vi anser det självklart att motionerna 1975:226, 1975:418, 1975:673 och 1975:677 i stället borde ha behandlats i KU:s utlåtande om presstödet och att KU borde göra ett sådant uttalande att Estniska Dagbladet redan i år får det produktionsstöd som presstödsnämnden har förvägrat det.

Med hänvisning till argumenten ovan anser vi att konstitutionsutskottet i sitt yttrande till inrikesutskottet bort klart uttala

dels att reglerna för presstödet måste preciseras så att produktionsbidrag för tidningar på annat språk än svenska kan utgå fr. o. m. innevarande år,

dels att möjligheter bör skapas för ett statligt stöd även till i Sverige utgivna tidningar och tidskrifter som ges ut på annat språk än svenska, men som inte kan få presstöd enligt presstödkungörelsen.

